

Els meus personatges

written by Josep M. Boixareu Vilaplana | 30 de maig de 2022

Amigues, amics,

Després de dos mesos d'absència forçada, hi torno! He passat per dos hospitals i una casa de convalescència, he anat en diverses ambulàncies i, tret d'un permís facultatiu molt especial de tres hores, no em va tocar l'aire exterior durant aquest temps. Ara, per a mi, els records són d'aquella casa de convalescència on em van fer la gran rehabilitació. D'això van aquests mots. En un altre lloc he deixat constància de la feina amb vocació del personal sanitari. Aquí us parlaré d'algunes de les persones, pacients, que van ser companys de penes. Jo, malgrat l'ensurt, el dolor i tota mena de serrells, em considero entre els afortunats.

En aquesta casa de convalescència em va tocar el llit que dona a la porta del passadís. D'entrada vaig considerar haver tingut mala sort, però al cap de poc vaig canviar d'opinió, car quan vaig començar a poder seure a la butaca del costat de la porta l'escenari va esdevenir una distracció. Al principi l'espectacle em va semblar una mica depriment, les persones que passaven o passejaven pel passadís eren gent gran amb cara demacrada, amb caminadors, cadira de rodes, bastó o recolzades en una altra persona, ja fos un familiar, un fisioterapeuta, en definitiva un acompanyant necessari. De tant en tant se sentia: "El de l'habitació X ha caigut del llit" o "han tancat el pavelló del costat perquè hi ha dos casos de covid", també algun gemec, sobretot a la nit. Durant la meua estada vaig tenir tres companys d'habitació.

El primer va ser el Miguel, un home alt com un Sant Pau. Vam entrar junts al centre i a l'habitació. La segona nit es va llevar per anar al lavabo i com que portava oxigen es va entortolligar amb el tub i va caure als peus del meu llit. Se'l van endur a l'hospital i va tornar amb un braç enguixat.

Va anar empitjorant i se'l van emportar diverses vegades a l'hospital fins a la definitiva. Al cap de vint-i-quatre hores ja tenia un nou company, el Casimiro. Aquest no era tan alt, duia un bigoti blanc i a mi em queia molt bé. Li preguntava: "Com et trobes avui, Casimiro?" i sempre la mateixa resposta: "*ahí vamos!*". Era un iaio autèntic. Va fer el mateix procés que el Miguel, va anar empitjorant fins al dia que se'l van endur definitivament. L'endemà va venir a recollir les seves pertinences un gendre seu. Li vaig assenyalar el seu bastó, m'havia dit que se l'havia fet ell mateix; era una obra d'art. El tercer va ser el Lucas. A aquest l'havien de lligar tant al llit com a la cadira de rodes. Sempre es volia aixecar, sortir. El dia que el van entendre el van portar, lligat a la cadira de rodes, a una saleta on jugava al dòmino amb altres pacients; tornava feliç. L'inconvenient d'aquest company és que la seva dona li va portar un televisor que funcionava tot el dia i, de vegades, a la nit quan ell ja s'havia adormit. Jo havia d'avisar perquè el vinguessin a apagar.

Al gimnàs on ens feien la fisioteràpia vaig fer algunes amistats amb les quals ens trobàvem sovint pel passadís o quan ells i elles passaven per la porta de la meva habitació o jo per la d'ells. Un que em va agafar molt afecte va ser el Pablo. Com que era diabètic, quan per berenar ens portaven, entre altres coses, suc de fruita, ell venia a la meva habitació i em deixava damunt la tauleta de menjar el seu suc. Passejava molt i ens trobàvem per tot arreu quan jo ja anava en cadira de rodes, amb caminador o bastó. Es queixava molt del seu mal. Un dia em va dir: "Em volen fer fora d'aquí perquè diuen que ja estic bé. Jo visc sol i aquí em trobo acompanyat". No va poder ni acomiadar-se de mi; la vigília de la meva sortida el vaig veure d'esquena, vestit de carrer, amb una bossa i algú que se l'enduia. Em va fer molta pena.

Al gimnàs també hi anaven l'Adela i el Fèlix. Els dos eren obesos i baixets. Es tractava de fer-los caminar partint del no-res. Fins que em van donar l'alta vaig poder seguir el

procés dels dos, sobretot de l'Adela; de no poder-se ni aixecar de la cadira de rodes, la vaig veure caminant agafada entre les paral·leles fins i tot pels passadissos amb caminador. Potser ara ja camina sola. Al Fèlix, que era un dels pocs joves (entre trenta i trenta-cinc anys) el van canviar de torn del gimnàs. Intentaven fer amb ell el mateix que amb l'Adela. La seva mare sempre estava amb ell arrossegant-lo amb la cadira de rodes. Un dels darrers dies de la meva estada van passar pel davant de la meva habitació; jo, des del meu punt d'observació li vaig preguntar a la mare –el Fèlix no parlava– com anava el seu fill i em va dir, trista, que el noi estava estancat, no havia progressat gens. No sé què n'haurà estat d'ell.

Anant pels passadissos i mirant a l'interior de les habitacions veies persones de tota mena amb qui no vaig tenir relació, potser perquè no anaven al gimnàs o hi anaven en un altre torn diferent del meu. Ja en les darreres setmanes se'm va aparèixer en una de les habitacions i en el llit tocant a la porta, una velleta negra que estava entortolligada al llit en posició semblant a la fetal, solia tenir els ulls tancats. Un bon dia va venir al gimnàs on, en la mateixa cadira de rodes, com havíem començat gairebé tots, li aixecaven els peus, o ho intentaven. Devia ser un cas molt difícil i ho era. Es deia Benigna i venia d'una illa del Carib on havia patit un ictus. L'endemà la tenien amagada darrere una mampara ficada entre uns ferros que no sabia com descriure. Al sortir jo del gimnàs la veig veure bé i li vaig fer un senyal amb la mà; tenia els ulls com esbatanats, vaig suposar que no em veia. També la van canviar de torn. Un dels darrers dies de la meva estada passava jo amb el bastó pel davant de la seva habitació i allí estava la Benigna una mica més estirada i amb els ulls oberts. Li vaig fer el mateix senyal amb la mà que al gimnàs i ella, que no parlava, em va contestar llançant-me un petó. Em vaig emocionar. M'havia reconegut? En qualsevol cas ella estava molt millor, almenys comparat amb el principi, i això era el més important. I ara, com deu estar?

Entre els (les) que deambulaven pels passadissos hi havia una velleta amb els ulls molt vius. La meva dona, que estava allí cada dia, se'n va enamorar i se saludaven amb rialles i mirades, tampoc no parlava. Anava amunt i avall sempre agafada del bracet d'algú, fos el fisioterapeuta, alguna auxiliar o altre acompanyant. Era la Maria, l'alegria dins la tristor. Caminava lleugera amb una bata que arrossegava fins als peus. També passejaven alguns personatges pintorescs com una parella ja gran a qui els dèiem els marquesos. No duïen el pijama d'uniforme blau que portàvem tots. Vestien amb una elegància que contrastava no tan sols amb els pijames blaus sinó amb tot l'ambient. No se sabia ben bé qui dels dos era el pacient; apostàvem per ell sense gaire convenciment. Els dos duïen bastons d'aquells que tenen guarniments de plata dessora l'agafador, sabates de xarol i ella, elegantíssima i enjoiada. Caminaven lleugers i encarcarats com dos pals. Semblaven dos personatges escapats d'una obra d'època. Ah! Un bon dia em ve una auxiliar preguntant-me si sabia parlar ucraïnès. Resulta que havia ingressat una dona ucraïnesa que només sabia parlar el seu idioma. Els sanitaris van anar de bòlit fins que no van trobar una traductora que devien treure del corresponent consolat. Tothom es pensava que seria una refugiada, però no, es tractava d'una ucraïnesa que feia deu anys que vivia a la Costa Brava en una mena de gueto amb conciutadans d'aquell país que ara viu sota les bombes russes. Tenia aspecte elegant amb un cabell blanc maquíssim que sovint es cobria amb un mocador. Al cap de pocs dies, passant per la seva habitació, li vaig veure damunt la taula un diccionari *ucraniano-español*. Al cap de deu anys havia hagut de decidir aprendre alguns mots en castellà. Quan la doctora passava visita havia de ser-hi present la traductora.

Entre tants personatges acabaré amb un dels més curiosos i que en un moment determinat em va trasbalsar, el Bartomeu. Era un home més aviat baixet, calb i que duïa un jersei damunt del pijama. Feia cara de bona persona però trista. Anava amunt i avall cercant que li deixessin fer alguna cosa. Se'l veia

content, que no feia, quan alguna infermera o auxiliar li deia: "Bartomeu, porta aquesta tovallola a l'habitació X", "porta'm el carretó" o fins i tot: "porta aquest senyor en cadira de rodes a la saleta". Quan no tenia feina se'l veia rondant per les portes dels ascensors més allunyats del taulell d'infermeria. I és que Bartomeu es volia escapar. La Montse, la meua dona, se l'havia trobat a les portes de l'ascensor, però de la planta baixa on hi ha la sortida. Coneixedora del cas l'havia fet pujar cap amunt. De sobte se sentien veus "Bartomeu ha desaparegut". Tothom corria buscant-lo per tots els racons del centre. "L'he trobat!" Vaig sentir una vegada. "Però, on era?" "Assegut en el control del menjador". Les seves desaparicions sovintejaven.

Un dia, quan jo estava sol a l'habitació i assegut en la meua butaca a tocar de la porta, se'm va palplantar allí mateix i directament em va dir: "Vostè m'ajudaria a tirar-me per la finestra". Em vaig quedar parat, però, intentant mantenir la serenitat, li vaig dir: "Home, això no es pot fer". "És que jo vull fugir d'aquí". "Ja saps que els que estem aquí no podem sortir". Va fer una pausa i em va preguntar: "Vostè em podria donar tres euros". Li vaig dir la veritat: "Jo aquí no tinc diners". Em vaig quedar pensant un moment i li vaig dir: "Però, per què vols els tres euros?". "Doncs per quan pugui fugir d'aquí, agafar un bitllet de metro, baixar a l'andana i quan passi un tren..." Va fer un gest amb la mà com si la fiqués dessota alguna cosa. Em vaig quedar mut sense saber què dir. L'home, emmurriat va dir: "Ja veig que vostè no em vol ajudar" i se'n va anar. Jo em vaig quedar trasbalsat sense saber què fer. No pots ajudar una persona que té un gran problema, però, és clar, no pots ni has de col·laborar en una acció semblant. Al cap de pocs minuts vaig reaccionar: això ho has de dir als responsables d'aquí. Ja saben que es vol escapar, però no sé si coneixen les seves intencions suïcides. Vaig trucar el timbre i va venir l'auxiliar d'infermera oriental amb qui tenia bona relació. Li vaig explicar la conversa amb el Bartomeu. No es va sorprendre gaire però em va

veure alterat. Era cert, m'havia agafat una mena no sé si de depressió o angoixa. Ella es va preocupar per mi i es va passar una bona estona al meu costat tractant de tranquil·litzar-me, i ho va aconseguir. No hi hauria hagut psicòleg millor. Amb la seva filosofia oriental em va fer una sèrie de reflexions que em van convèncer. Si no, aquella nit no hauria dormit. Experiència i vocació guaridora.

Allà dins, en aquella casa de convalescència, hi havia molts problemes personals, molta preocupació, tristor i fins i tot desesperació. Qui més qui menys patia. Uns pel mal que tenien i sentien; els altres, els sanitaris, per tractar d'ajudar. Era un món molt diferent del de fora, però real. Potser més real que la bombolla irreal que ens hem muntat a la nostra societat. Aquesta nostra bombolla cal fer-la esclatar i tractar de veure el món sencer. La realitat que ens envolta, tant la que veiem com l'amagada en hospitals, cases de convalescència, llars d'ancians, sense oblidar les guerres, la misèria, tota mena de patiments humans.

Vostre,